

Jaarverslag
2009

De in dit jaarverslag beschreven activiteiten van het MGM werden mogelijk gemaakt en uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu.

1. Inleiding	pag. 2
2. Wie zijn we, wat doen we en waarom?	pag.3
2.1 Intake	pag.3
2.2 Registratie	pag.3
2.3 Milieucodes	pag. 4
2.4 Hoe en wat registreert het MGM?	pag. 4
2.5 Cliëntgegevens	pag. 4
2.6 Output	pag. 4
3. Overzicht aantallen vragen en meldingen in 2009	pag. 5
3.1 Uitsplitsing van meldingen in categorieën Zie bijlage I	pag. 6
3.2 Verzoeken om uitdraaien	pag. 6
4. Vragen en antwoorden	pag. 8
5. PR en publicaties 2009	pag. 10
6. Ondersteuning aan burgers en actiegroepen	pag. 10
7. Begeleiding en kennisoverdracht	pag. 11
8. Projectvoorstellen in 2009	pag. 12
• Kennisplatform Stookklachten	
• Digi-Alerts	pag. 12
• Omwonenden Ontsmet	pag. 12
• Schatrijk	pag. 13
9. Samenwerking	pag. 13
• BurgerAlliantie	pag. 13
• Platform Gezondheid en Milieu	pag. 13
• Kennisplatform Electromagnetische Velden	pag. 13
• Overig	pag. 13
10. Bijlagen	
• Uitsplitsing van meldingen in categorieën	pag. 14
• Grafieken gemelde gezondheidsklachten veehouderij	pag. 15
• Top 20 gezondheidsklachten ivm luchtverontreiniging door verkeer	pag. 17
11. Contactgegevens	pag. 18
• Bezoekadres	pag. 18
• Steun het MGM	pag. 18

I. Inleiding

Het jaar 2009 stond voor het Meldpunt Gezondheid en Milieu in het teken van doorgaan of stoppen. Al sinds 2008 wordt het steeds moeilijker fondsen te werven voor het registratiewerk van het MGM. Dankzij de bijdrage van het ministerie van VROM voor het registratiewerk kon het MGM in 2009 deze activiteiten nog voortzetten. VROM zal voor 2010 en 2011 een minimale basissubsidie verstrekken voor de kerntaak van het MGM. Voor andere activiteiten samenhangend met deze kerntaak moet het MGM concurreren met andere subsidievragende organisaties. Het MGM staat aldus voor de uitdaging om uit onze meldingen onderwerpen te halen die aandacht behoeven en daar aparte financiering voor te werven. In 2009 diende het MGM-team daarom vier projectvoorstellen in. Twee daarvan werden gehonoreerd, waaronder het **project over stookklachten** want meldingen m.b.t. stookoverlast blijven oplopen.

Het doel van het eenjarige project Stookklachten is de kennis te inventariseren, leemten te ontdekken en onderzoek te initiëren om melders (wat) werkbare instrumenten in handen te geven om hun hinder en gezondheidsklachten te objectiveren. Het andere project waarvoor we subsidie kregen is **Digi-Alerts**; een virtuele weergave van milieu-incidenten in Nederland door de jaren heen.

De projecten over Bodemontsmetting en de stimulering van registratie door jongeren door middel van een serious game, haalden het niet. Jammer, maar dat proberen we in 2010 opnieuw. Meer over de inhoud en het waarom van deze projecten leest u verderop in dit jaarverslag.

We beginnen dit verslag met een stukje 'basiskennis'; wie het MGM is en wat haar kerntaak is. We wensen u veel leesplezier en mocht u een bijdrage aan ons registratiewerk willen leveren dan is elke bijdrage, in de vorm van menskracht of een gift of donateurschap meer dan welkom. Op de laatste pagina treft u daarvoor de gegevens aan.

Met vriendelijke groet,

Dirk-Jan Graaff
Coördinator Meldpunt Gezondheid en Milieu

2. Wie zijn we, wat doen we en waarom?

Gezondheid is onlosmakelijk verbonden met ons leefmilieu. Bodem-, water- en luchtvervuiling kunnen leiden tot gezondheidsklachten. Ook (consumenten)producten kunnen eigenschappen hebben, die de gezondheid nadelig beïnvloeden, evenals het binnenmilieu thuis of op het werk. Reeds in de jaren negentig ontstond een toenemende bezorgdheid over de schadelijke invloed van milieuverontreiniging op onze gezondheid. Voor het Meldpunt Gezondheid en Milieu (MGM) reden om met de registratie van milieugerelateerde gezondheidsklachten te starten. Inmiddels is het MGM uitgegroeid tot een landelijke organisatie met als hoofddoel registratie van milieugerelateerde gezondheidsklachten.

Door het klachtenregistratiesysteem Gemma van het MGM is het mogelijk om in een zeer vroeg stadium milieuproblemen te signaleren maar ook om “terug te kijken” in de tijd. Gezondheidsproblemen van nu kunnen namelijk een basis hebben in het (verre) verleden. Inzicht verkrijgen en verschaffen in de relatie tussen gezondheidsklachten en milieufactoren is de kerntaak van het MGM.

Het MGM is een professionele vrijwilligersorganisatie met een klein landelijk team. Door de inzet van een groep intern opgeleide vrijwilligers kan het MGM veel doen met relatief weinig geld. Het inzetten van vrijwilligers verlaagt eveneens de doorgaans hoge drempel voor burgers om hun gezondheidsklachten bij de daarvoor aangewezen autoriteiten te melden.

Het MGM maakt voor het genereren van meldingen van gezondheidsklachten in relatie tot milieufactoren gebruik van een centraal meldnummer en een digitaal meldformulier op de website meldpuntgezondheidsmilieu.nl. Het centrale meldnummer (**010-4558201**) wordt bij toerbeurt bemenst door opgeleide medewerkers of vrijwilligers die het eerste aanspreekpunt zijn voor meldingen en vragen van burgers (via telefoon of e-mail). Zij registreren meldingen en beantwoorden vragen. Eenvoudige verzoeken om hulp of om het toesturen van informatie handelen zij zelf af, voor ingewikkelder kwesties en hulpvragen raadplegen zij anderen binnen de organisatie met expertise op een bepaald gebied. Dit zijn per specifiek onderwerp gespecialiseerde consultants, eveneens vrijwilligers, doorgaans met een wetenschappelijke achtergrond.

2.1 Intake

De intake van een melding vraagt een hoge zorgvuldigheid en is daarom vaak een tijdrovende klus, waarbij de burger allerlei vragen moet beantwoorden om een constructieve registratie mogelijk te maken. Zie daarvoor het digitale registratieformulier op www.meldpuntgezondheidsmilieu.nl onder het kopje Registreren. Er zijn speciale bijlagen voor melders die overgevoelig zijn voor MCS, EHS, LFG.

Burgers willen zelf niet altijd weten dat hun gezondheidsklachten in verband staan met de hen omringende milieukwaliteit, daar rust vaak nog een taboe op. Burgers met klachten die dit wel zo beleven, hebben de ervaring, dat hun gezondheidsklachten door de overheid weinig serieus genomen worden. De reden hiervoor is dat het lastig is om op individueel niveau aan te tonen dat de klacht inderdaad veroorzaakt is door een bepaalde milieufactoor. Afwezigheid van hard bewijs (causaal verband) wordt door de betreffende overheden (vaak door gebrek aan kennis of middelen) beoordeeld als bewijs van afwezigheid van een relatie tussen klacht en milieu...

2.2 Registratie

De meldingen worden vastgelegd in de centrale database Gemma. Behalve meldingen worden ook vragen en antwoorden geregistreerd. Ten behoeve van de verwerking van de gegevens worden zowel gezondheidsklachten als milieufactoren gecodeerd. Het coderen van gezondheidsklachten vindt plaats middels ICPC-codes, de standaard in de huisartsenpraktijk, de codering van de milieufactoren middels een door het MGM zelf ontwikkeld milieucodesysteem. Deze codes kunnen dan gecombineerd worden met o.a.

- de plaats en tijdstip van de blootstelling
- leeftijd en sexe
- achtergrondinformatie over binnenmilieu, leefwijze en reeds bestaande ziekten

Ook kan per melder het casusbeheer vastgelegd worden, zodat altijd is terug te vinden wat er met een bepaald advies is gebeurd of hoe een melder door instanties geholpen wordt. Deze uitgebreide vorm van registratie maakt de klachtenregistratie van het MGM uniek.

2.3 Milieucodes

Het coderingssysteem van de milieufactoren, is door het MGM zelf ontworpen en is gebaseerd op drie letters en twee cijfers. De letters hebben een betekenis, de cijfers zijn willekeurig. De eerste letter heeft betrekking op de natuurwetenschappelijke hoofdrichting. Codes die met een B beginnen zijn biologische, met een C chemische en met een F fysische milieufactoren. De tweede letter heeft betrekking op de ruimtelijke component (lucht, water, bodem, activiteiten, inname, binnenmilieu) en de derde letter op een globale specificatie van de bron waarvan de factor afkomstig is. In Gemma kunnen meerdere codes bij de bewerking samengevoegd worden. Dit coderingssysteem is in 2000 door het RIVM overgenomen, maar wordt daar op een iets andere manier gebruikt.

Voorbeelden:

Milieucode BAW: contact met besmette proefdieren, beroepsmatig	Activiteiten arbeid, biologisch
Milieucode CAW: werken met asbest, beroepsmatig	Activiteiten arbeid, chemisch
Milieucode FAW: fysische milieufactoor werkomgeving	Activiteiten arbeid, fysisch

2.4 Hoe en wat registreert het MGM?

Het registratiesysteem Gemma legt een uitgebreid aantal gegevens vast:

- cliëntgegevens
- milieugerelateerde gezondheidsklachten en andere gezondheidsgegevens
- milieufactoren, die ervan verdacht worden de klachten te veroorzaken

. Officiële overhandiging van het vernieuwde registratieprogramma

2.5 Cliëntgegevens

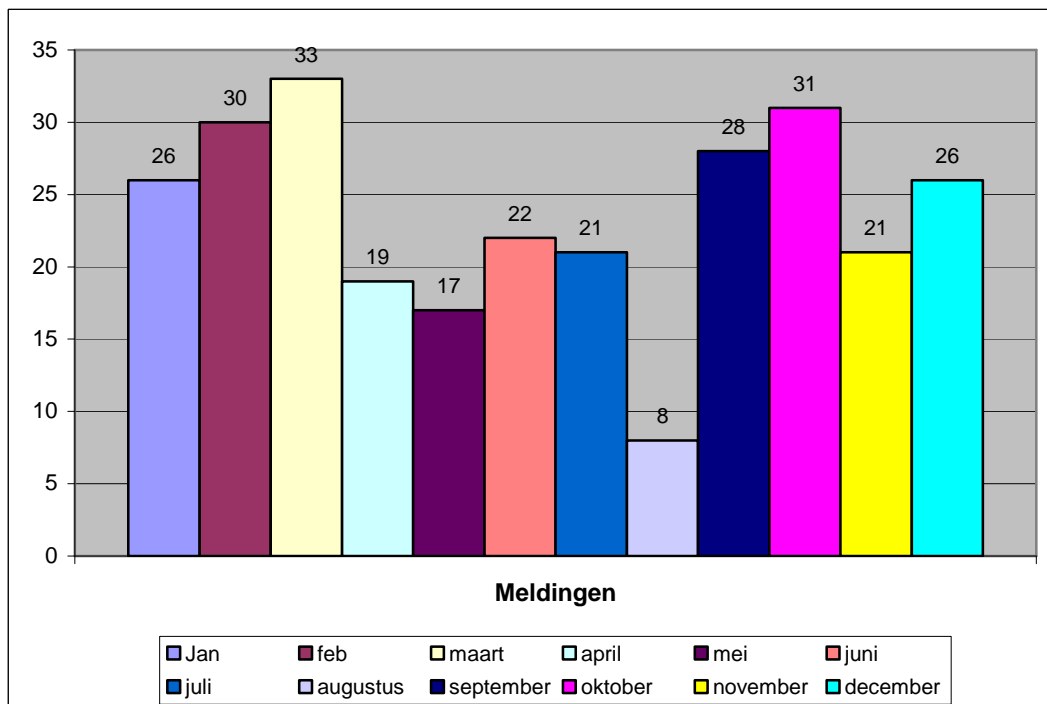
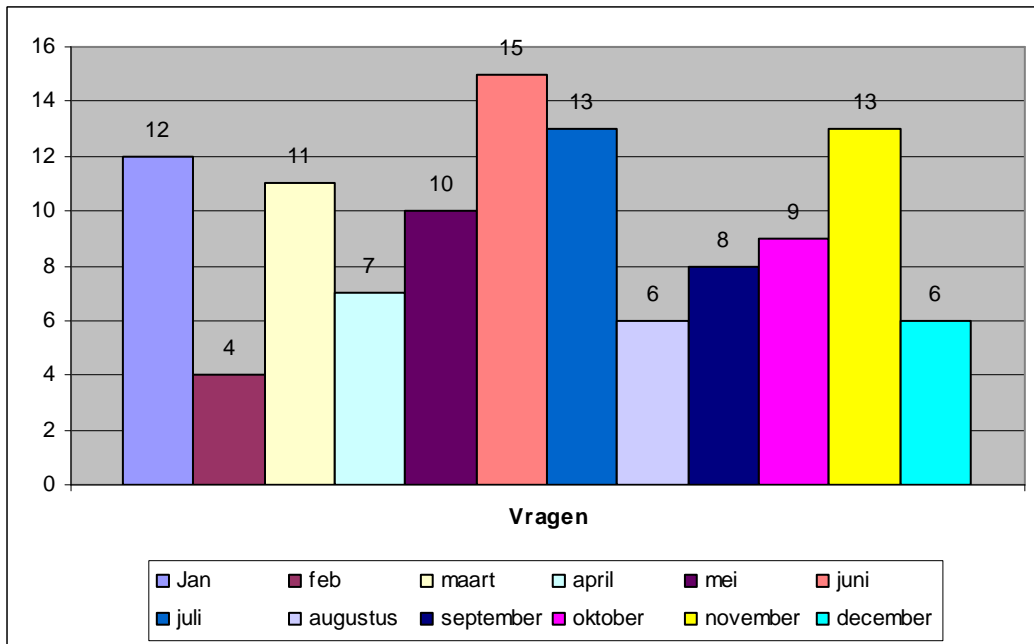
Hoewel het MGM om persoonlijke gegevens vraagt, garanderen wij dat deze gegevens nooit aan derden verstrekt worden zonder toestemming. Maar uiteraard kunnen ook meldingen anoniem gedaan worden, mits er een postcode bij gegeven wordt. Dat is nodig om de melding te kunnen lokaliseren qua plaats. Als wij een verzoek vanuit de media krijgen om een milieuprobleem “een gezicht te geven” neemt het MGM altijd eerst zelf contact op met de melder. Ook bij onderzoeken en enquêtes worden gegevens alleen door medewerkers van het MGM behandeld. Melders worden door MGM-medewerkers benaderd en op de correspondentie staat altijd het afzendadres van het MGM.

2.6 Output

Middels verschillende queries kunnen delen van het bestand uit de database gelicht worden en kunnen gegevens bewerkt worden. Op verzoek kunnen anonieme selecties van de binnengekomen meldingen op bijvoorbeeld milieucode, postcode, gezondheidsklachten of combinaties van verschillende gewenste parameters beschikbaar worden gesteld voor belangengroepen (leden van de BurgerAlliantie) milieufederaties, ministeries, patiëntenorganisaties etc. Maar ook komen er vragen over geregistreerde klachten door bijvoorbeeld individuele personen die een huis willen kopen op een locatie met mogelijk verdachte bodem/luchtkwaliteit.

3. Overzicht aantallen vragen en meldingen in 2009

Het aantal meldingen in 2009 bedroeg 282 meldingen en het aantal geregistreerde vragen bedroeg 114.

3.1 Uitsplitsing van meldingen in categorieën

Net zoals in de voorafgaande jaren lag het zwaartepunt bij overgevoeligheid voor chemische stoffen, elektromagnetische velden en laagfrequent geluid (zie bijlage 1). Wat betreft chemische factoren werd 65x melding gedaan van gezondheidsklachten door stoffen waar men in het dagelijks leven mee in aanraking komt, zoals parfums, schoonmaakmiddelen, verf e.d.. 48x werd melding gedaan van (toenemende) gezondheidsklachten door houtstook, zowel door haarden als vuurkorven. Wat betreft fysische factoren waren de meeste meldingen (53) over de milieufactor “bedrijven, die EMV of LFG produceren”. EMV en LFG door bedrijven zijn hierin ongeveer evenveel vertegenwoordigd. Van de 37 meldingen over “fysische factoren binnenmilieu” bestaat het grootste deel (22) uit meldingen over LFG in huis zonder aanwijsbare oorzaak. De 10 meldingen van de 3^e kolom hebben vooral betrekking op gebruik van draadloze telefoon en andere draadloze apparatuur. Over biologische milieufactoren hebben we heel weinig meldingen gekregen, zoals gewoonlijk.

NB. Voor alle grafieken geldt: melders kunnen hooguit 5 ICPC-codes melden en hooguit 3 milieucodes.

3.2 Verzoeken om uitdraaien

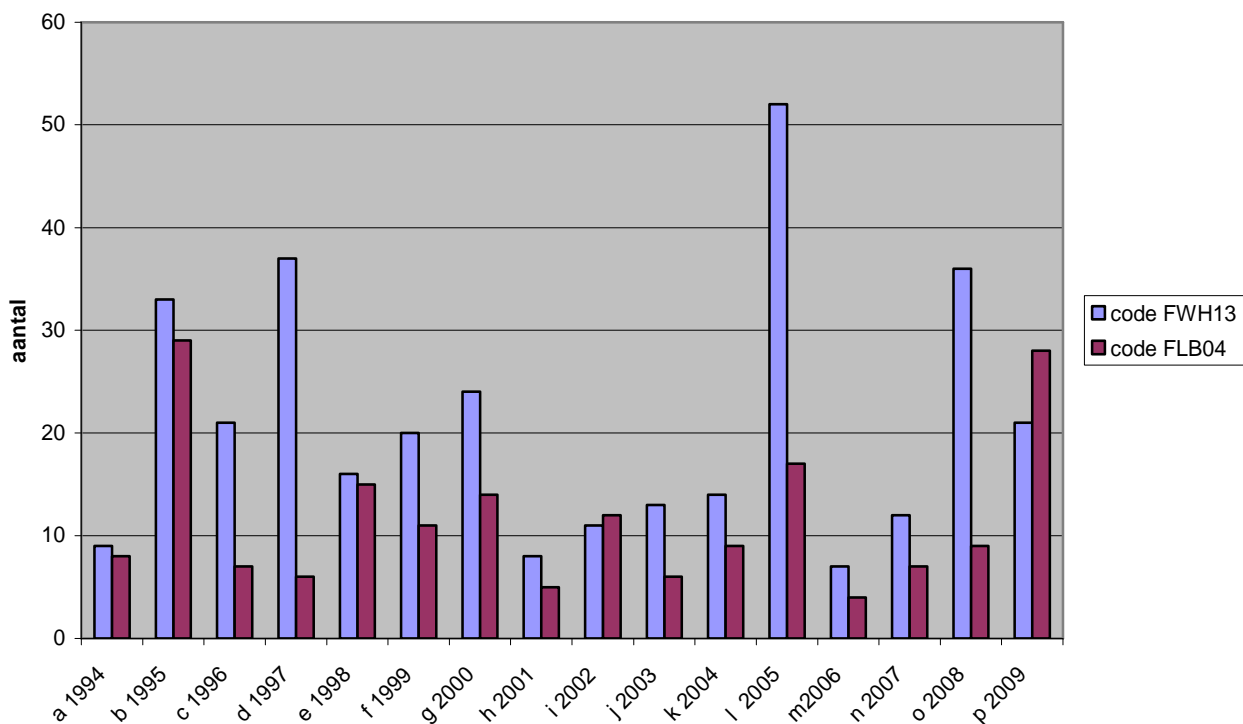
1. Actiegroep Behoud de Parel vroeg om een overzicht van de gemelde gezondheidsklachten in relatie tot de intensieve veehouderij. Deze actiegroep strijdt voor een gezonde leefomgeving en voert actie tegen varkensfabrieken en kippenfokkerijen. Zie de website www.behouddeparel.nl voor meer informatie. Zie voor de grafieken **bijlage 2**

2. Een actiegroep in Zeeland vroeg om een anonieme uitdraai van de gemelde gezondheidsklachten m.b.t. electromagnetische velden in Zeeland.

3. DCMR milieudienst Rijnmond verzoekt om LFG-meldingen in een deel van Groningen

Op INTERNOISE (congres voor geluidspecialisten in de hele wereld) wordt een aparte sessie aan LFG gewijd. Op verzoek van de DCMR leverde het MGM grafieken en andere gegevens van de in Nederland geregistreerde LFG-klachten aan voor dit congres.

Jaarlijks aantal meldingen van gezondheidsklachten door LFG zonder oorzaak (FWH13) en door LFG met vermoede oorzaak (FLB04)

FWH13 is LFG in huis met onbekende oorzaak, **FLB04** is LFG met bekende of vermoedelijke oorzaak.

De oorzaken van LFG die aangegeven worden (onder FLB04) zijn Hacros Chemicals, chemische wasserette, zendmasten met uitbreiding 7x, hennepkwekerij, bouw metrostation, pomp stadsverwarming, basininstallatie bij burelen, bakkerij 2x, grasdrogerij, drukkerij, baggerschepen op de Maas, beregeningspompen, diepvriezer cafetaria, Catharijneconvent, industrieterrein Utrecht, trafo station Utrecht, TNO Zeist, NAM Locatie, NUON verdeelstation Zutphen, papierfabriek Doetinchem 4x. Verder nog de nodige ventilatoren en koelinstallaties.

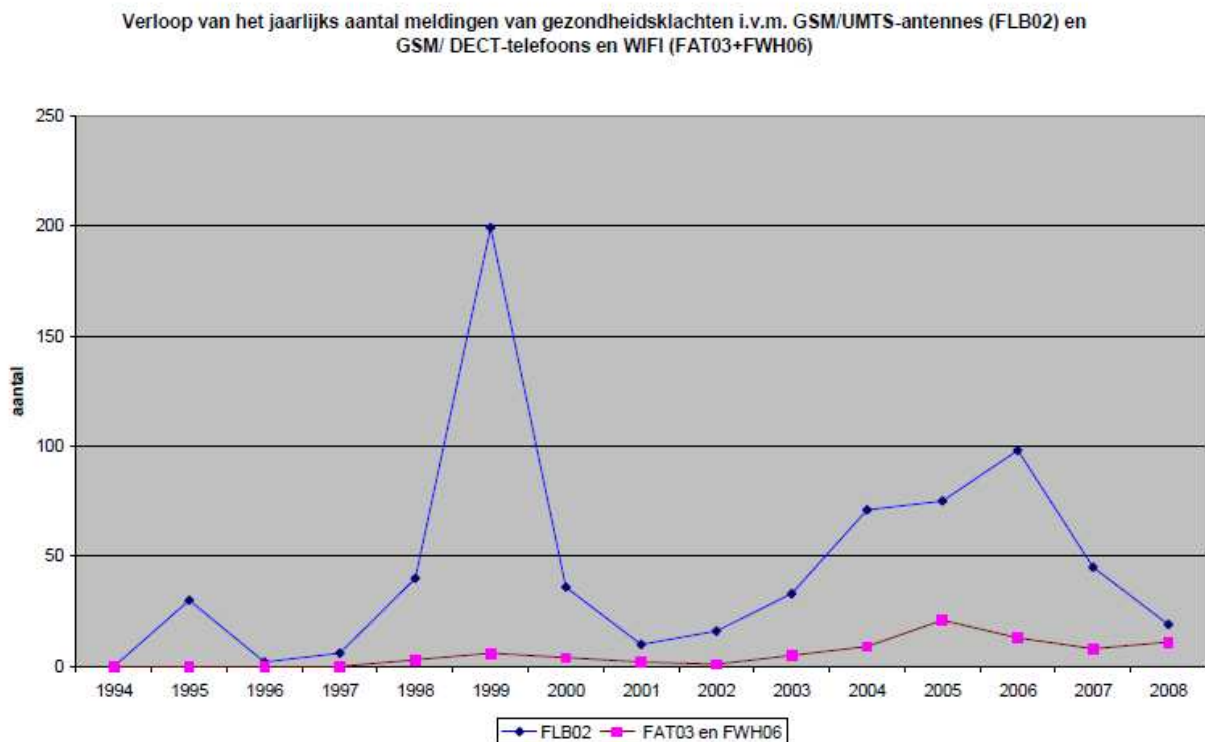
4. T.b.v. een bewonersbijeenkomst van **Bewonersorganisatie Ommoord** over een nieuwe snelweg door het Hoge Bergse Bos werd een grafiek verstrekt over gezondheidsklachten door verkeer. (Zie **bijlage 3**)

5. **Zembla** vraagt het MGM om melders i.v.m. een uitzending over gezondheidsklachten van: bouw-stofferings en overige consumentenproducten.

6. **Algemeen Dagblad** vraagt i.v.m. een artikel meldingen over stank in Bunschoten

7. **AVRO Radio 1** "De Praktijk" vraagt ons informatie over jongetjes met niet normaal ontwikkelde urinebuis. Met succes verwezen naar Peter v.d. Hazel (INCHES)

8. **Het ministerie van VROM** verzoekt het MGM om een overzicht van klachten over elektromagnetische velden.

9. Enquête EMV beleving VU Amsterdam

Begin oktober 2009 werd het MGM benaderd door een team van het VU medisch centrum in Amsterdam. Zij startten samen met het EMGO Instituut voor onderzoek naar gezondheid en zorg, een onderzoek in de vorm van een grootschalige enquête naar de beleving van gezondheidsrisico's rond elektrische en magnetische velden. Het MGM leverde de melders voor de enquêtegroep mensen die gevoelig zijn voor EMV en dat gemeld hebben. 300 melders ontvingen een vragenlijst. De resultaten van het onderzoek zijn waarschijnlijk half 2010 bekend en worden ook gepubliceerd in de nieuwsbrief van het MGM.

10. Signaleringsfunctie van de database voor het Platform

VROM wil alerter reageren op vroege signalen van gezondheid en milieuproblemen en heeft daarom de maatschappelijke organisaties gevraagd aan te geven, waar zij problemen zien.

Het Platform Gezondheid en Milieu coördineert de signalen. Het eindrapport Signalering door maatschappelijke organisaties is mede gebaseerd op data-analyse van de meldingen bij het Meldpunt Gezondheid en Milieu. Het rapport met daarin de data-analyse van de meldingen van het MGM is te downloaden via: www.gezondheidenmilieu.nl.

4. Vragen en antwoorden

Regelmatig komen uit meldingen, klachten of gewoon vragen van burgers bepaalde vraagstukken voort die meer (literatuur) onderzoek vergen. Binnen het netwerk van vrijwilligers opereren ook de zogenaamde 3^e lijnsmedewerkers; waaronder biologen, een toxicologisch medewerker en een arts en hebben wij de beschikking over een aantal vast bij het MGM betrokken adviseurs.

4.1 Enkele opmerkelijke vragen in 2009:

- nikkel en lood in drinkwater door kranen in nieuwbouwwoningen
- een dierenarts over veiligheid honden- en kattenvoer
- stront uit vliegtuigen
- sealen van postpakketten; schadelijk voor de gezondheid?
- Zorgen om digital schoolbord

1. Nikkel en lood in drinkwater door kranen in nieuwbouwwoningen

In nieuwbouwwoningen worden kranen gebruikt die nikkel en lood afgeven. Hoe erg is dat en wat zijn de beste kranen? Het antwoord is te vinden op www.meldpuntgezondheidenmilieu.nl onder FAQ's en Bijzondere vragen.

2. Een dierenarts over veiligheid honden- en kattenvoer

Vraag: Een cliënt van mij heeft een hondje, dat ik wegens klachten heb onderzocht. O.a. urine- en bloedonderzoek. Wat bleek: het hondje heeft een hypothyreoïdie. Meestal is dat op basis van een immuun-gemedieerde thyreoïditis. Maar wat vreemd aan de hond is dat het helemaal niet een typisch ras is waarbij dit vaak voorkomt. Ik vraag mij af of dit met dioxine te maken kan hebben uit het voer? 5 jaar geleden was er in Amersfoort iets soortgelijks. Misschien weten jullie hier meer over?

Antwoord: Tijdschrift voor diergeneeskunde = Netherlands journal of veterinary science
Titel artikel De veiligheid van ons honden- en kattenvoer Auteur: Nap, R.C.

3. Burgh Haamstede maart 2009

Citaat meldformulier: *Tijdstippen: 10 maart om 07.30 uur, 15 maart om 15.30 uur, 22 maart om 17.30 uur. Het blijkt dat er op bovengenoemde tijdstippen een vliegtuig overkomt, wat zijn uitwerpselen gedumpt heeft boven zee. Er blijven dan klonters aanhangen wat bevriest, en boven land ontdooit dat dan als stinkende massa net boven onze buurt naar beneden komt. Het stinkt naar stront en een soort lysol, we hebben zelfs mee gemaakt dat er tampons bij waren. Dit kan en mag gewoon niet voorkomen.*

Vervolg: MGM neemt contact op met de gemeente Schouwen-Duiveland. De gemeente geeft aan dat er in het verleden al vaker van deze klachten binnen zijn gekomen. "We kennen het probleem maar kunnen hier niets aandoen" want in het luchtruim heeft de gemeente geen bevoegdheid. De klacht wordt doorgestuurd naar de luchtvaartpolitie.

Nazorg: Enige weken later neemt een medewerker van het MGM contact op met de melder met de vraag naar de stand van zaken. De melder geeft aan dat nadat de melding via de gemeente bij de luchtvaartpolitie gemeld is, zij geen vieze fecaliën meer in hun omgeving hebben gezien.

4. Lijkvocht en gezondheidsklachten april 2009

Op 19/11/2008 is er een lijk in verregaande staat van ontbinding gevonden. Het had drie weken tegen een binnenmuur gelegen, die doordrenkt was met lijkvocht. Bij openen woning veel vliegen en stank. Gezocht wordt naar een oorzakelijk verband tussen onze gezondheidsklachten en het ontbindende lijk met de vliegenplaag vanuit het buurhuis. Man en vrouw hebben dezelfde klachten als steenpuisten en eczeem. Man heeft ook longontsteking. De melding werd gedaan op 25/03/2009.

Vervolg en nazorg:

30/03/2009 Antwoord: Stafylokokken kunnen de oorzaak zijn en een generator voor ozonbehandeling van de muur en het huis is aan te raden. Daar zijn bedrijven voor.

Melders zijn erg blij met de informatie en hebben het doorgestuurd naar de gemeente die zal bekijken welke generator geschikt zou kunnen zijn. Huisarts is zover dat zij gaat overleggen met de GGD. En er zal gekeken worden of het inderdaad stafylokokken zijn.

14-04/2009 Er is inderdaad Stafylokokkeninfectie geconstateerd. Man lijdt op het moment aan een ernstige schimmelinfectie op zijn hoofd. De eerdere diagnose eczeem bleek onjuist. De GGD is nog steeds van mening, dat besmetting via de burens en de vliegen niet kan, de bedrijfsarts wel. Ons wordt gevraagd hoe het verband te kunnen aantonen.

14/04/2009 antwoord: Er zijn ook verschillende soorten Stafylokokken. Is ook de exacte soort bepaald? Maar ons lijkt de besmetting logisch. Een bacterie alleen kan niet zo veel kwaad. Bacteriën zijn pas een probleem als ze zich samen aan een oppervlak hechten in de vorm van een biofilm. Dit is het geval bij zo'n grootschalige ontbinding. Dan is er voor vragen nog het Kennis- en Informatiepunt van het RIVM.

5. Digitaal schoolbord

Ik maak mij zorgen omtrent het feit dat mijn kinderen de hele dag in een schoollokaal zijn waar een digitaal schoolbord hangt. Weet u of mijn angst om stralingsgevaar terecht is en of hier onderzoek naar is gedaan.

Antwoord: Meetrapport van ElectroSense opgestuurd. Dit betrof een meting op een basisschool. Hieronder de actiepunten en aanbevelingen uit het rapport.

Actiepunten en aanbevelingen

- Afgeschermdde stroomkabels en stroombalken met frequentiefilters plaatsen bij alle PC-werkplekken.
- Lichtnetcondensatoren plaatsen op het lichtnet om hogere harmonische EM frequenties (spikes) te dempen.
- Digitale schoolbord systeem in het geheel uitzetten, als dit niet wordt gebruikt.
- Monitor gezondheidsklachten bij het gebruik van digitale hulpmiddelen op school.
- Digitale hulpmiddelen bij voorkeur inzetten in de middaguren en zo min mogelijk 's ochtends.
- Zorg voor voldoende beweging, onderbrekingen en ontspanning tijdens de PC-werkzaamheden.
- Laat de kinderen korte periodes van maximaal 30 minuten achter de PC werken.
- Ontwikkel ontmoedigingsbeleid voor het gebruik van mobieltjes door de kinderen.
- Doe aan voorlichting over het EHS probleem, door voorlichting via beschikbare folders.

digitaal schoolbord

Update Gassing containers

Het MGM vindt de risico's van de gassing van containers voor werknemers en consumenten onacceptabel. De risico's zijn een gevolg van de soort stoffen, de mate van gassing, het gebrek aan veiligheidsmaatregelen, controle en handhaving. In de praktijk zijn controle en handhaving blijkbaar moeilijk haalbaar. We vinden daarom dat er een (internationaal) verbod moet komen op gassing, er zijn goede alternatieven. Tot het moment waarop dit is ingevoerd zijn maatregelen nodig.

Begin 2009 werd het MGM uitgenodigd deel te nemen aan een interview met de douane over het probleem van gegaste containers samen met het RIVM.

De publiciteit rond de gassing maakte zowel bedrijven als burgers alert:

April 2009: Vraagsteller heeft een kantoor dat grenst aan een opslagruimte waar vaak containers staan (de naam op de containers "Rabelink" heeft hem alert gemaakt). De containers staan een paar dagen in de loods en worden dan verder vervoerd. Via het luchtverversingsysteem kan er mogelijk lucht uit de loods op het kantoor binnenkomen (er werken daar drie mensen). Kan dit gevolgen hebben voor hun gezondheid?

Philips vraagt het MGM toestemming voor de plaatsing van het themanummer Gassing Containers van het MGM op hun intranet. Ook zij krijgen veel containers binnen en zo kunnen zij hun werknemers van de benodigde informatie voorzien.

Juli 2009: Melding over kussentjes met 'Made in China'. Via allergie/conditiedagboek werd uitgevonden dat het de kussentjes waren waar de melder in kwestie niet tegen kon (werd 3 weken later ontdekt.) Herstelde nadat de kussentjes uit huis waren. Melder had iets gelezen over containergassing en besloot dit geval te melden bij het MGM.

Ook ontvingen we in 2009 4 meldingen over nieuwe matrassen, die gezondheidklachten veroorzaakten en één over een nieuwe bank..

5. PR en publicaties 2009

Publicaties MGM

In 2009 verschenen er drie nieuwsbrieven; de Lente, Zomer- en Herfsteditie waarbij de Zomereditie dit keer geheel gewijd was aan de milieueffecten op de flora en fauna en de effecten van die veranderingen op de mens.

- Begin 2009 verscheen de folder "Mobiel bellen...voorkom gezondheidsklachten", een gezamenlijke uitgave van het Platform stralingsrisico's, het Meldpunt Gezondheid en Milieu en de Stichting EHS.
- In juni 2009 verscheen het jaarverslag 2008.
- In 2009 werd het artikel **Klachten i.v.m. de eikenprocessierups** op de website geplaatst. De vragen hierover waren ook aanleiding voor het MGM om de Zomereditie van de nieuwsbrief geheel te wijden aan de milieueffecten op de flora en fauna en de effecten van die veranderingen op de mens.

Overige publicaties waarin MGM een rol speelt:

Jan 2009: In Luchtwijzer besteedt het Astmafonds aandacht aan het werk van het MGM.

Mei 2009: Mogelijk onderzoek naar laagfrequente geluiden in omgeving gaslocatie

REGIO GRIJPSKERK/ZUIDHORN – Terwijl vorige maand vijftig jaar Gronings gas op feestelijke wijze werd gevierd in de provincie, ondervinden een aantal inwoners van onder andere de gemeente Zuidhorn al tijden indirect hinder van de gaswinning. De slachtoffers, die in de buurt, maar soms ook tientallen kilometers wonen van de gasopslaglocatie nabij Grijpskerk, horen gedreun, gebrom en voelen de grond trillen onder hun voeten....<http://www.destreekkrant.nu/cms-stad/item.php?id=5190>

6. Ondersteuning aan burgers en actiegroepen

BurgerAlliantie

De BurgerAlliantie Gezondheid en Milieu, het door het MGM opgerichte netwerk van bewoners- en actiegroepen telt inmiddels 130 leden. Op de webpagina BurgerAlliantie op www.meldpuntgezondheidenmilieu.nl kan elk BA-lid een overzicht geven van zijn of haar activiteiten en specifieke kennis/ervaring. Daarnaast kan iedere bezoeker op deze website pagina informatie over BA-leden vinden, gerubriceerd naar regio omdat dit het meest gevraagd wordt. Bewoners- of actiegroepen met een eigen website worden op deze pagina rechtstreeks doorgelinkt.

Helaas werd in 2007 de financiering van de BurgerAlliantie gestopt. Het MGM heeft het de BurgerAlliantie nog een jaar door laten gaan met eigen middelen maar eind 2008 moesten we constateren dat dat niet meer ging. De webpagina blijft in stand maar wordt niet meer bijgewerkt en we kunnen de BA-leden ook geen uitnodigingen voor themamiddagen sturen. Wel ondersteunen wij zoveel mogelijk nog actiegroepen met advies en uitdraaien van meldingen.

Enkele voorbeelden:

1. Een actiegroep heeft bezwaar tegen de bovengrondse aanleg van de hoogspanningsverbinding 380 kV Randstad in hun directe leefomgeving, met name omdat zij bang zijn voor gezondheidsrisico's. Het MGM stuurt informatie over de geregistreeerde klachten en gemelde gezondheidseffecten en een ondersteunende brief aan juriste van de groep die hoogspanning ondergronds wil.

2. Een actievoerster zoekt steun in de omgeving i.v.m. stank door plofkippenfarm in Limburg . Sinds er een ander bedrijf in de kippenschuur gekomen, waar plofkippen gekweekt worden lijkt het veel meer te stinken. Er zijn meer mensen, die klagen en de gemeente wordt kennelijk plat gebeld, waardoor ze aan de deur geweest zijn. Maar het bedrijf heeft een vergunning, dus de gemeente kan niets. Maar ze vraagt wel of ze ergens ondersteuning kan krijgen met het uiteindelijke doel dat het minder gaat stinken. Het vorige bedrijf stonk lang zo erg niet. Zij denkt dat het aan het plofprocédé ligt. Geadviseerd werd een groep te vormen met de andere klagers, contact te zoeken met de werkgroep Milieubeheer Groesbeek, de Milieufederatie. Bij de Vereniging Leefmilieu werd informatie ingewonnen.

3. Ondersteuning melder stookoverlast in Gouda. MGM stuurt brief aan gemeente.

7. Begeleiding en kennisoverdracht

Coördinatie 1^e en 2^e lijn medewerkers

Voor de begeleiding van de 1^e en 2^e lijnsmedewerkers zijn coördinatoren aangesteld. Zij dragen zorg voor een efficiënte verdeling van de vragen, meldingen en klachtenregistratie. Dit betreft naast de logistieke ondersteuning en organisatie van de onderlinge kennisuitwisseling ook de periodieke training en deskundigheidsbevordering.

Training en deskundigheidsbevordering

Training van 1^e en 2^e lijners vindt zowel plaats op speciale themamiddagen waarvoor, tot voor kort, ook de leden van de BurgerAlliantie standaard uitgenodigd werden, als in de maandelijkse bijeenkomsten van de 1^e en 2^e lijners. Tijdens deze bijeenkomsten worden niet alleen de lopende casussen besproken maar ook worden door deskundigen van binnen de organisatie lezingen gegeven.

In 2009 vonden er wel maandelijks meldpuntvergaderingen plaats maar zijn er geen themamiddagen georganiseerd. De fondsen voor registratie werden minder en minder en veel tijd van medewerkers ging zitten in zoeken naar aanvullende financiering, en verbeteren van fouten in het registratieprogramma.

Externe deskundigheidsbevordering

Diverse MGM- medewerkers volgden workshops en bijeenkomsten door derden georganiseerd:

- Gelders Overleg Gezondheid en Milieu
- Symposium signaleringstraject
- Klankbordgroepbijeenkomst EMV
- Voorlichting natuursubsidies in Baarn
- informatieavond van E-on en DCMR over LFG door de energiecentrale.
- Minisymposium over substitutie door VROM en WECF
- Handvest Verantwoordelijk Burgerschap
- Hoogspanningsmastenmiddag Utrecht
- Studiemiddag Voorzorgsbeginsel
- Nanocongres Tilburg Universiteit
- Inspiratiemiddag rol natuur en milieuorganisaties
- Gelderse ontmoetingsdag GMF
- Werkconferentie VNG; Naar een fysieke gezonde Leefomgeving

8. Projectvoorstellen in 2009

1. Kennis-en ontwikkelplatform Stookklachten

Eind 2007 werd de themamiddag stookklachten gehouden. Een van de aanbevelingen die uit deze bijeenkomst naar voren kwam was de start van een juridische database. Het MGM nam contact op met het Kennispunt Rechten van de Universiteit Utrecht met de vraag: Welke juridische mogelijkheden hebben burgers anno 2008 om hinder en overlast door het stoken van burens tegen te gaan? Uitgangspunt is inzicht te krijgen in de toepassing Europese Besluit Luchtkwaliteit in de nationale wetgeving op dit gebied. Tevens wordt bekeken hoever de gemeentelijke bevoegdheid gaat om in te grijpen bij de stoker. Door het Kennispunt Rechten werd een student gezocht voor een afstudeeronderzoek naar de juridische (on)mogelijkheden voor burgers om hinder en overlast door het stoken van burens tegen te gaan. Dat liep niet bepaald storm. Vandaar dat wij besloten in 2009 een apart projectvoorstel in te dienen waardoor we ook financiering konden vragen voor uitvoering van dit onderzoek.

2. Digi-Alerts

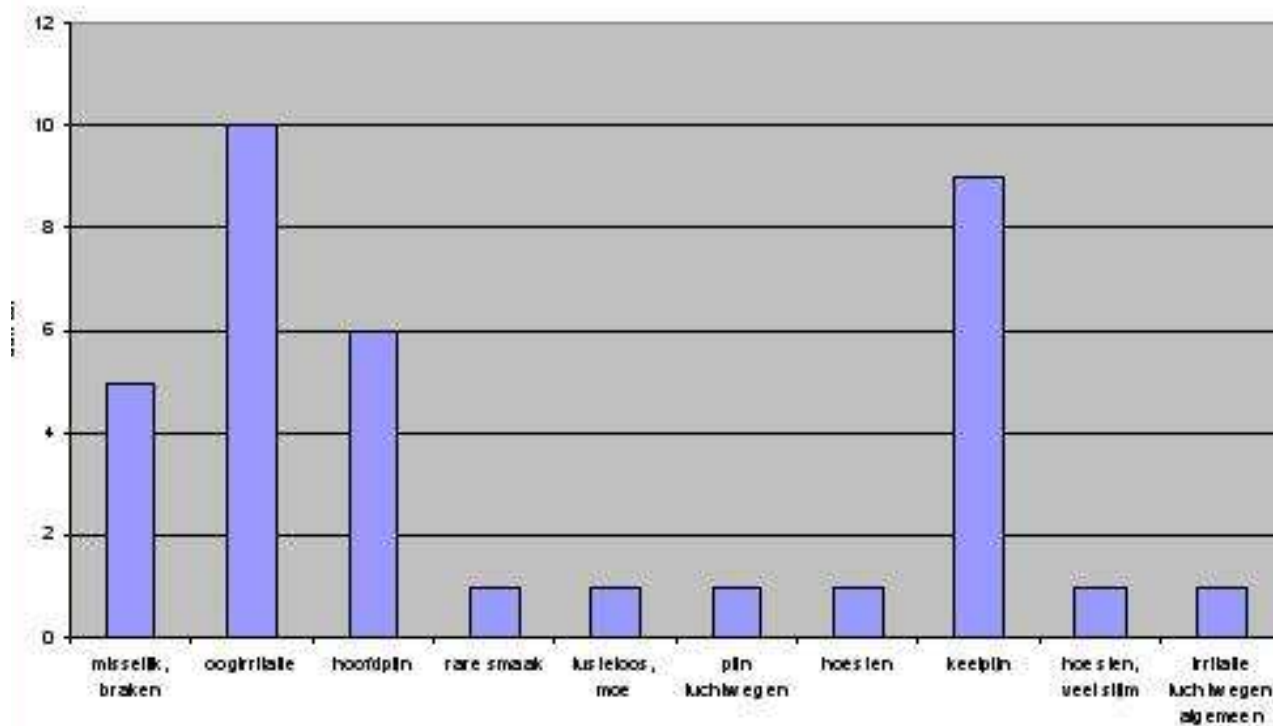
MGM-medewerkers zorgen dat zij naast registreren ook zelf goed op de hoogte blijven van nieuws met betrekking tot gezondheid en milieu. Dankzij Google-Alerts wordt het MGM dagelijks op de hoogte gehouden van het verschijnen van nieuws en/of artikelen m.b.t. de relatie gezondheid en milieu. Milieu-incidenten worden in een aparte eventdatabase vastgelegd. Zij kunnen gevolgen hebben voor de gezondheid op langere termijn. Door postcodevergelijking kunnen de gegevens van de eventdatabase en de registratie met elkaar vergeleken worden en zo kunnen mogelijke relaties zelfs uit een ver verleden opgespoord worden. Deze database wordt in 2010 in een grafische vorm bereikbaar voor een ieder via het internet.

3. Omwonenden ontsmet

Onderzoek naar maatregelen, die blootstelling aan grondontsmettingsmiddelen van omwonenden van akkers minimaliseren. Het MGM baseert zijn activiteiten op gegevens uit de databank (-> registreren signaleren communiceren). Het gesignaleerde incident in Overslag, waar het grondontsmettingsmiddel metam natrium op drift raakte en gezondheidsklachten veroorzaakte, riep zoveel vragen op dat wij ons gedreven voelen hierop door te gaan. Omwonenden werden ziek en vissen in tuinvijvers gingen massaal dood. Het bleek uit gesprekken met instanties dat dergelijke incidenten in Nederland onbekend zijn. Wij zagen echter dat zij in het buitenland (België) wel beschreven worden. In dit project willen wij aandacht schenken aan blootstelling van omwonenden aan grondontsmettingsmiddelen, een blootstelling die vrijwel zeker door bepaalde weersomstandigheden wordt bevorderd. Het doel is maatregelen of regelgeving aan te dragen en te doen effectueren, die het risico op blootstelling van omwonenden minimaliseert.

Gezondheidsklachten door grondontmettingen in de omgeving van woonwijken (n=10)
27-09-2008

4. Schatrijk

Burgers weten inmiddels het Meldpunt Gezondheid en Milieu te vinden met gezondheidsklachten die ze zelf toeschrijven aan hen omringende milieufactoren. Toch mist er een groep, er komen vrijwel geen meldingen binnen van jongeren. Leggen jongeren überhaupt een verband tussen hun eigen gedrag, hun keuzes en de kwaliteit van hun leefomgeving en hun gezondheid? Hoe wék je de interesse van deze groep om zich meer bewust te worden van dit thema, milieu-incidenten te melden, en om hun eigen gedrag en keuzes te veranderen? Gedrag sturen door folders en tv-spots is een vaak gebruikt middel. Dit project heeft een andere aanpak: het gaat uit van een interactie tussen middel en doel (groep). **Schatrijk** is een project idee van het MGM om een 'serious game' (online computerspel met verschillende levels) te gaan ontwikkelen waarmee jongeren interactief bewust (er) worden van de effecten van hun eigen gedrag en hun keuzes op het gebied van milieu en dus op hun gezondheid.

9. Samenwerking

- **Platform Gezondheid en Milieu**

Het Meldpunt Gezondheid en Milieu werkt nauw samen met het Platform Gezondheid en Milieu. Het MGM neemt een groot deel van het signaleringsproject voor haar rekening door het aanleveren data.

- **Kennisplatform Electromagnetische velden**

Het MGM is deelnemer in de klankbordgroep van het kennisplatform.

- **Stichting EHS**

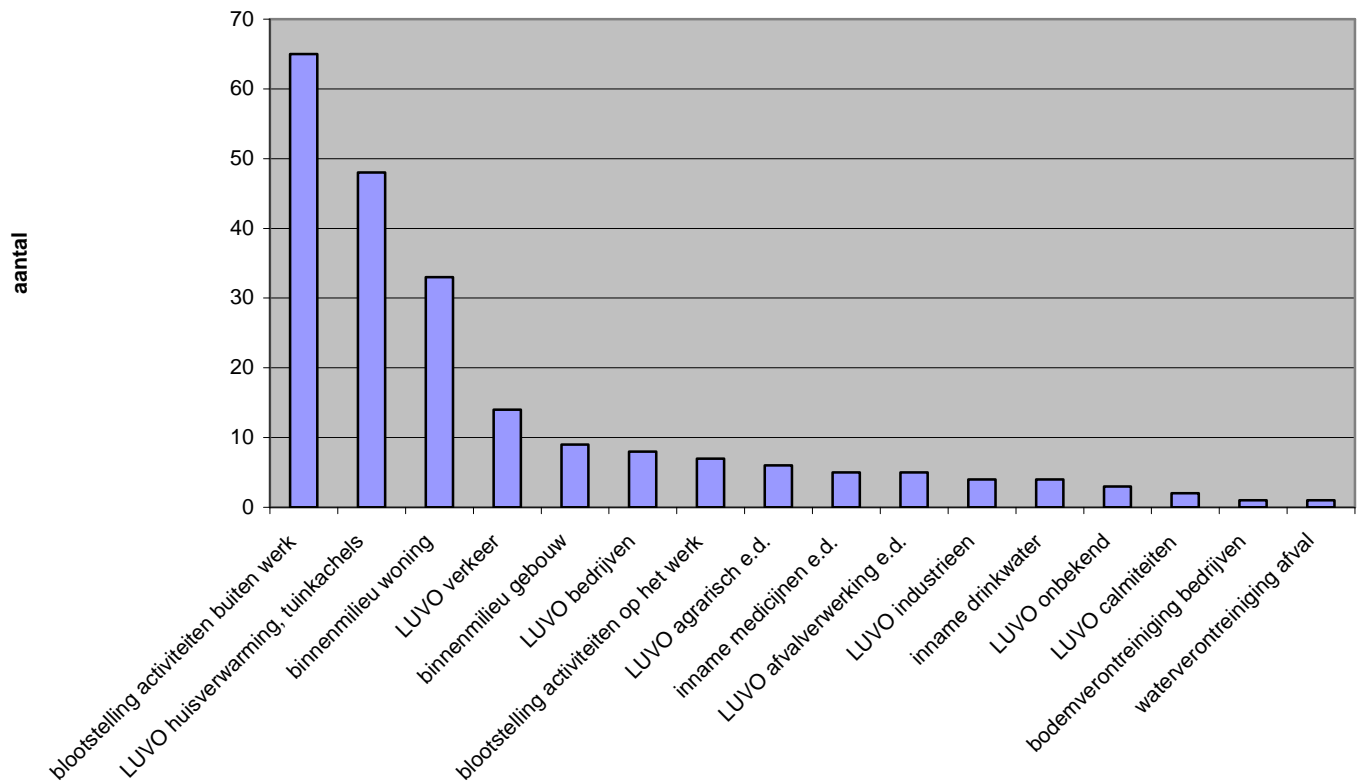
Een van de medewerkers van het MGM is bestuurslid van deze stichting en er vindt op deze wijze dan ook regelmatig gegevens en informatie-uitwisseling plaats.

- **Socialistische Partij**

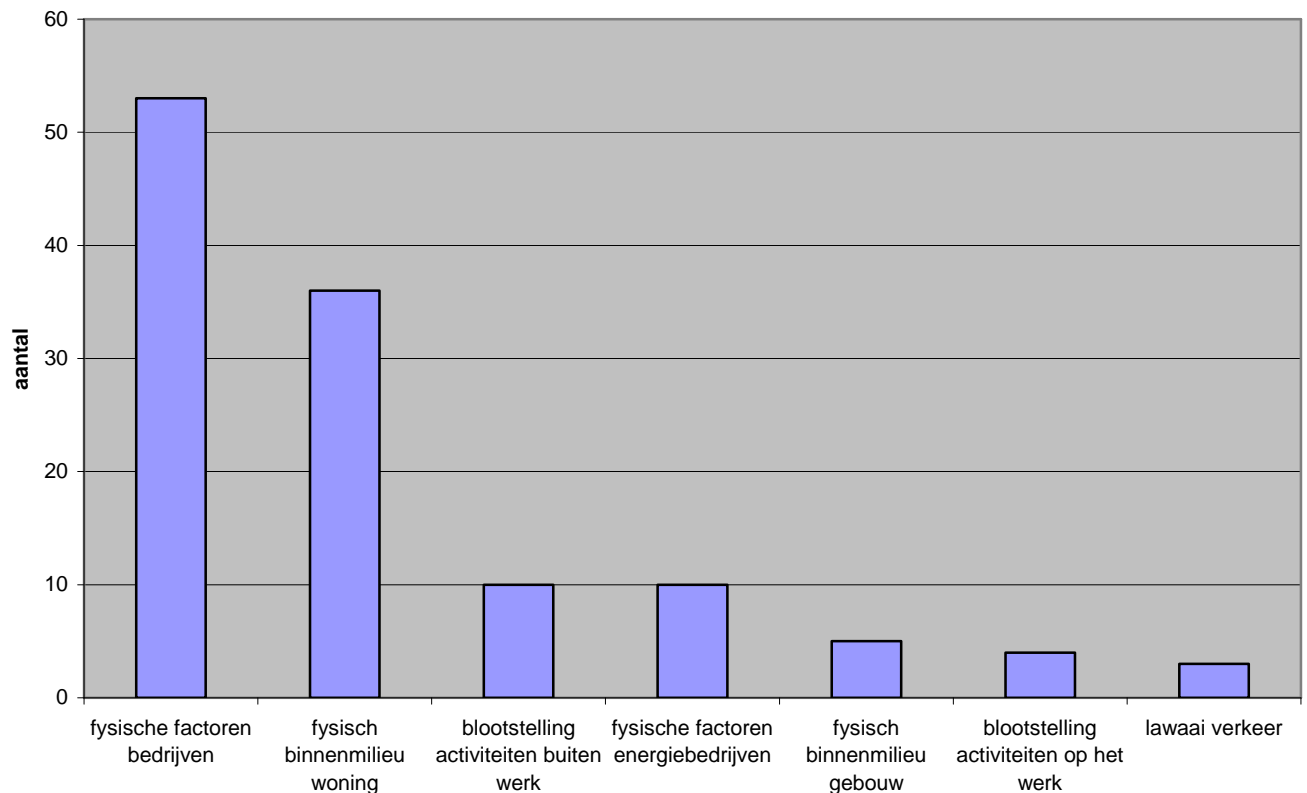
Op verzoek van SP werd een reactie geschreven op de brief van minister Cramer met antwoorden op vragen over GSM en UMTS.

Bijlage I: Uitsplitsing van meldingen in categorieën

aantal meldingen per chemische milieucodegroep 2009 (n=279)

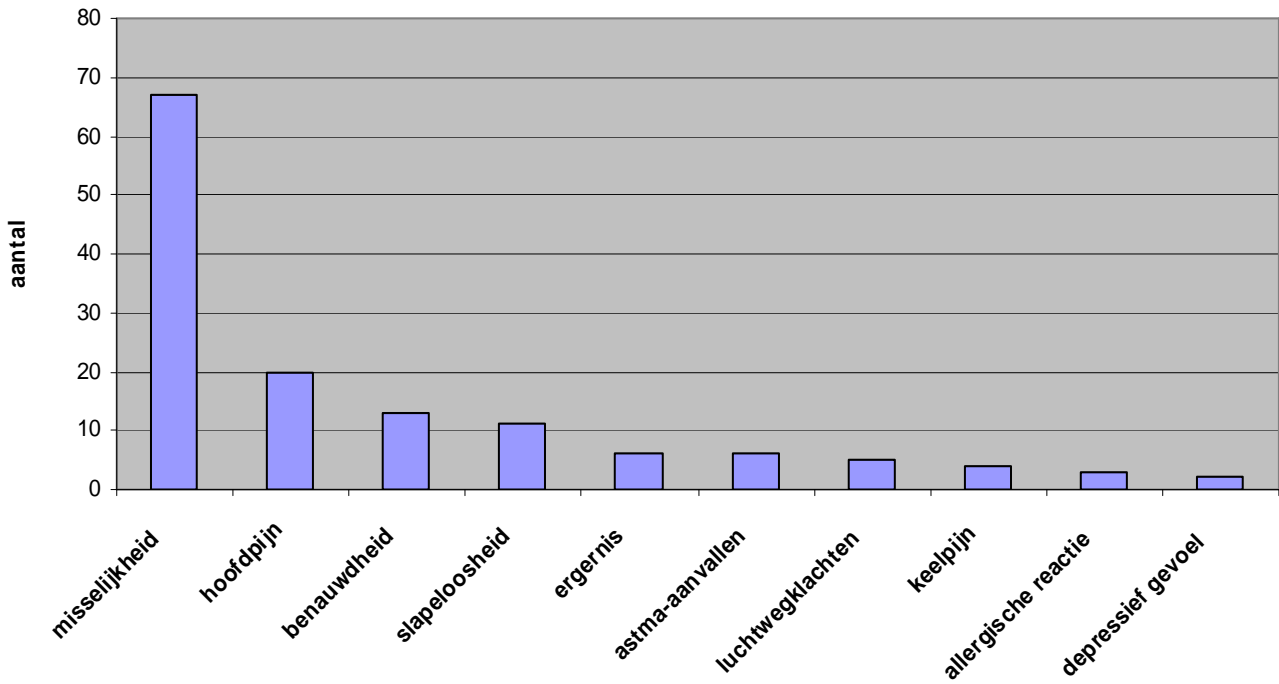

aantal meldingen in 2009 per fysische milieucodegroep (n=279)

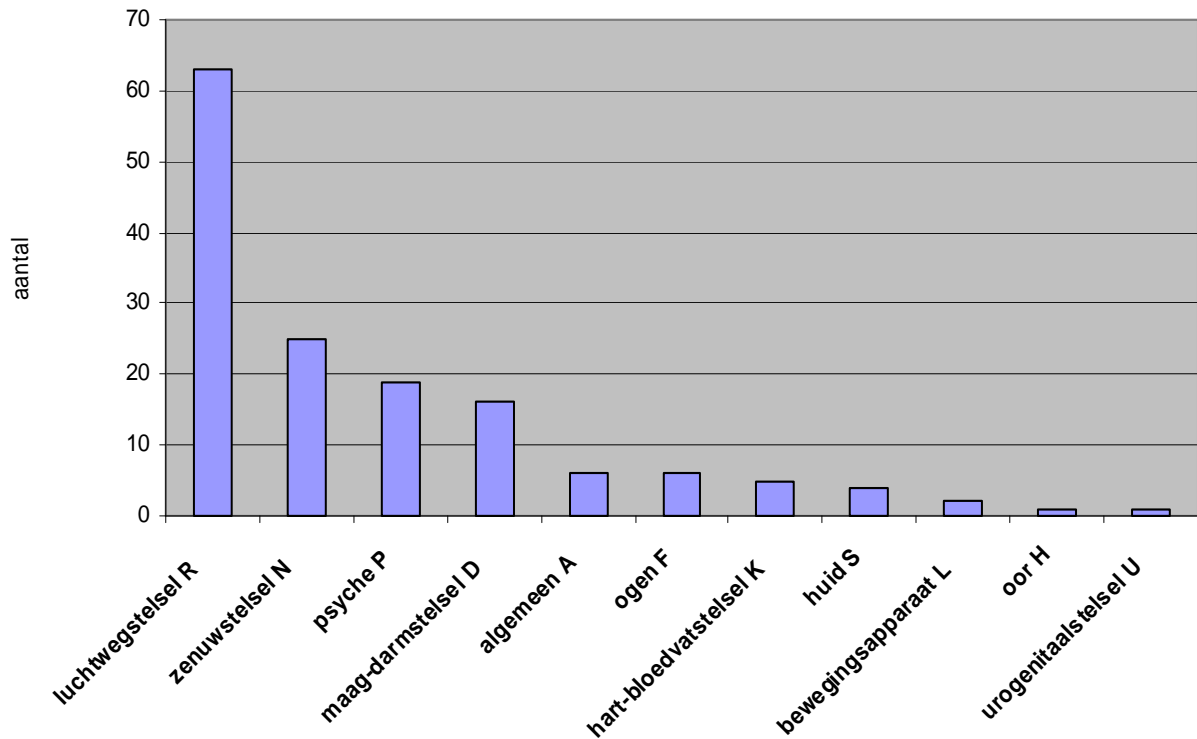

Bijlage 2: Grafieken gemelde gezondheidsklachten veehouderij (actiegroep De Parel)

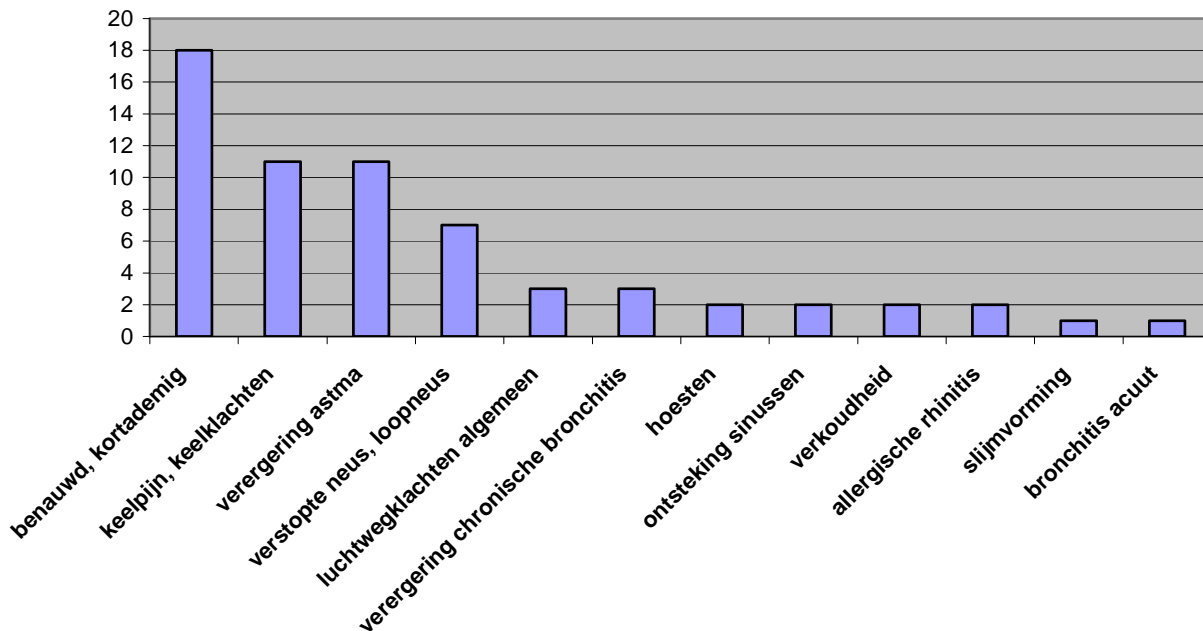
Top 10 gezondheidsklachten gemeld i.v.m.
plantaardige composteerbedrijven en dierlijke afvalverwerking.
(n=100) dd. 2-12-2009

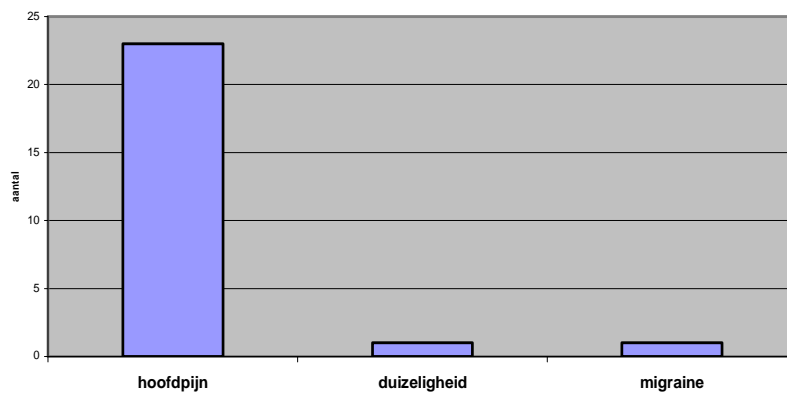
Gemelde gezondheidsklachten i.v.m. chemische emissie cq. stank
door intensieve veehouderijen en dierfokkerijen (n=70)

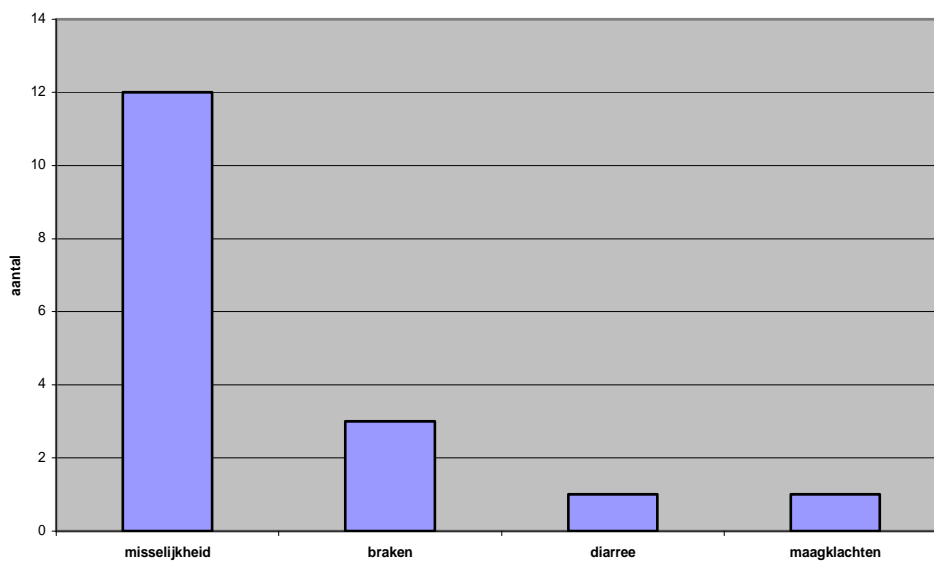
**Respiratoire klachten gemeld
i.v.m. intensieve veehouderij en dierfokkerijen (n=70)**

**Neurologische klachten gemeld
i.v.m. intensieve veehouderij en dierfokkerijen (n=70)**

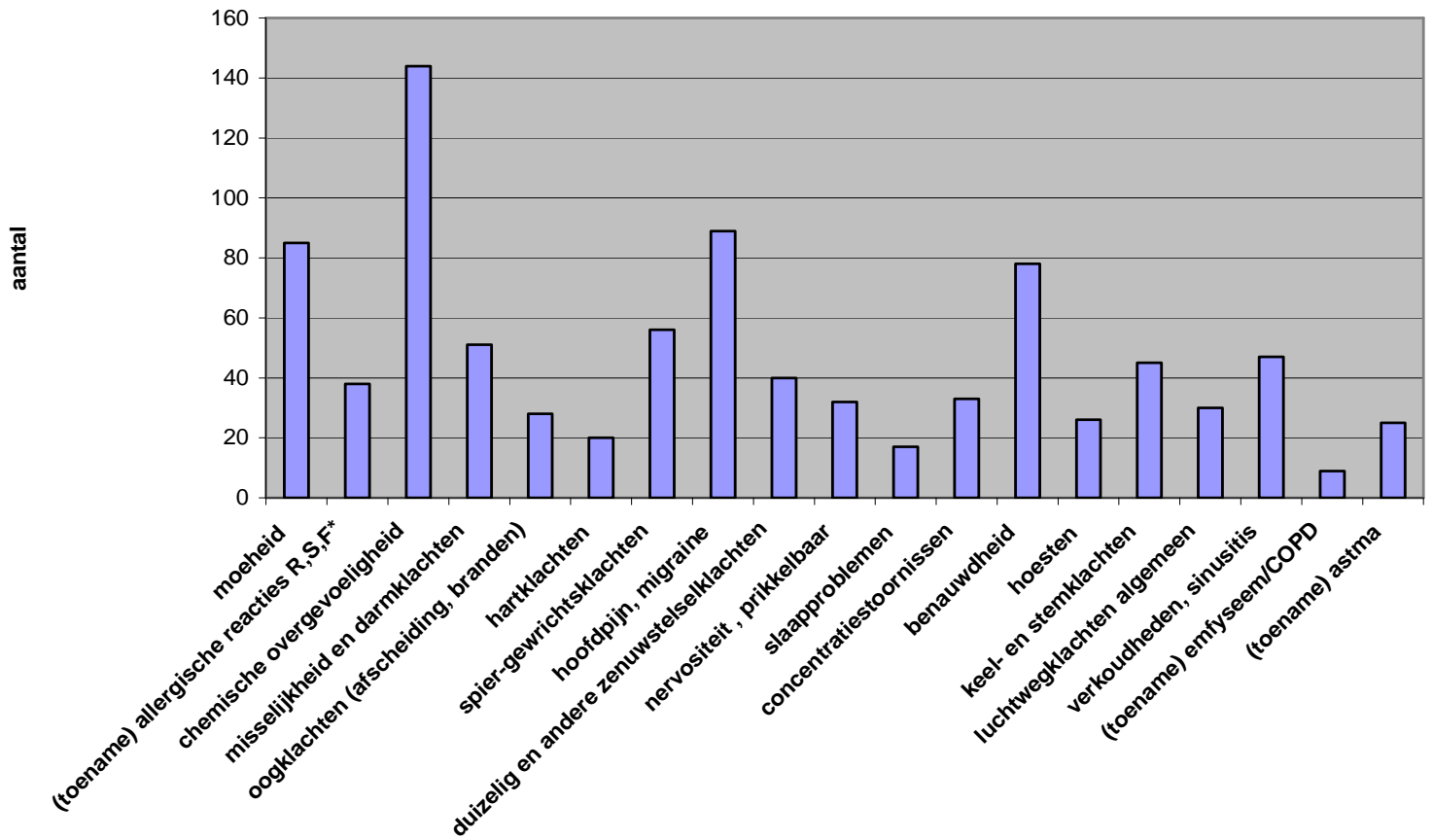

**Gemelde maag-darmklachten i.v.m. met intensieve veehouderij en
dierfokkerijen (n=70)**

Bijlage 3:

Top 20 gezondheidsklachten gemeld bij MGM i.v.m. luchtverontreiniging door verkeer (n=308)

Contactgegevens:

Meldpunt Gezondheid en Milieu

Centrale Meldlijn: **010-4558201**

Bezoekadres:

Regulierenring 12 3981 LB Bunnik

Telefoon: 030-2430872

Fax: 030-2430883

Email: info@meldpuntgezondheidenmilieu.nl

Website www.meldpuntgezondheidenmilieu.nl

Steun het MGM

U hebt gelukkig geen gezondheidsklachten maar vindt dat een organisatie als het MGM hard nodig is? Dan bent u meer dan welkom als giftgever of als donateur. Voor 20 euro per jaar steunt u ons werk en ontvangt u de nieuwsbrieven van het MGM.

U kunt uw bijdrage overmaken op giro: **7912592** t.n.v. Stg. Meldpuntennetwerk Gezondheid en Milieu te Bunnik o.v.v. Donateur of Giftgever.

Sinds begin 2009 heeft de Belastingdienst de Stichting Meldpuntennetwerk Gezondheid en Milieu (MGM) aangemerkt als zijnde een 'algemeen nut beogende instelling' oftewel als **ANBI**. Deze status houdt in dat het MGM geen schenkings- en /of successierecht hoeft te betalen over ontvangen schenkingen en nalatenschappen. Zo kan het geschonken bedrag volledig ten goede komen aan de doelstellingen van de organisatie:

- *het verwerven van inzicht in de verbanden tussen gezondheid en milieu en*
- *een bijdrage leveren aan het terugdringen van de aantasting van welzijn en gezondheid die mede veroorzaakt wordt door milieufactoren.*

Ook giften van donateurs en eenmalige giftgevers zijn aftrekbaar van de inkomsten- of vennootschapsbelasting (uiteraard binnen de daarvoor geldende regels).